

KOŠTANO-ZGLOBNI DEFORMITETI KOD UČENIKA OSNOVNIH ŠKOLA U OPŠTINI BOJNIK

Vukadin RISTIĆ, Vukota MARKOVIĆ i Milomir LJUBIĆ

Dom zdravlja u Bojniku

Autori iznose rezultate ispitivanja pojave koštano-zglobnih deformiteta u populaciji učenika osnovnih škola Opštine Bojnik. Sistematskim pregledom su utvrđeni: deformiteti na kičmenom stubu u 5,06% slučajeva; deformiteti na grudnom košu u 2,44%; na donjim ekstremitetima u 2,88%; na stopalima u 25,85% i kod 10 ili 0,87% učenika razni, drugi deformiteti.

Cilj rada je da utvrdimo realno stanje pojave koštano-zglobnih deformiteta kod školske dece i da na osnovu dobijenih rezultata preduzmemo mere primarne prevencije i ranog tretmana.

Dobijeni rezultati kreću se, za pojedine deformitete u granicama literaturnih podataka, a u nekim slučajevima smo dobili različite rezultate.

Ključne reči: koštano-zglobni deformiteti, učestalost, školska deca

Uvod

Relativno velika učestalost deformiteta u populaciji koje se fizikalnim metodama pregleda uočavaju, već pri rođenju u 3 - 16% slučajeva, a u daljem razvoju čoveka u 30 - 40%, nameće za nužno njihovo što ranije otkrivanje, proučavanje incidencije, a takođe i sprovođenje mera prevencije, ranog lečenja i rehabilitacije.

Koštano-zglobni deformiteti zauzimaju značajno mesto u patologiji lokomotornog aparata. Pri tome mislimo kako na deformitete evidentne odmah nakon rođenja, a oni nisu predmet našeg rada, tako i na deformitete koji se uočavaju u kasnijem razvoju u dobu detinjstva.

Učestalost i težina deformiteta zahtevaju rano otkrivanje i rano lečenje. Pri tome se misli na aktivan stav u presecanju toka spontane evolucije deformiteta. Rano otkrivanje i lečenje omogućavaju laku i poštednu korektibilnost.

Cilj

Želeli smo da utvrdimo koštano-zglobne deformitete u populaciji učenika osnovnih škola na području Opštine Bojnik.

Dobijeni rezultati koristili bi nam da, tim koji čine pedijatar i ortoped, nakon rane detekcije, započne adekvatan terapijski tretman i osmisli plan primarne prevencije.

Metodologija

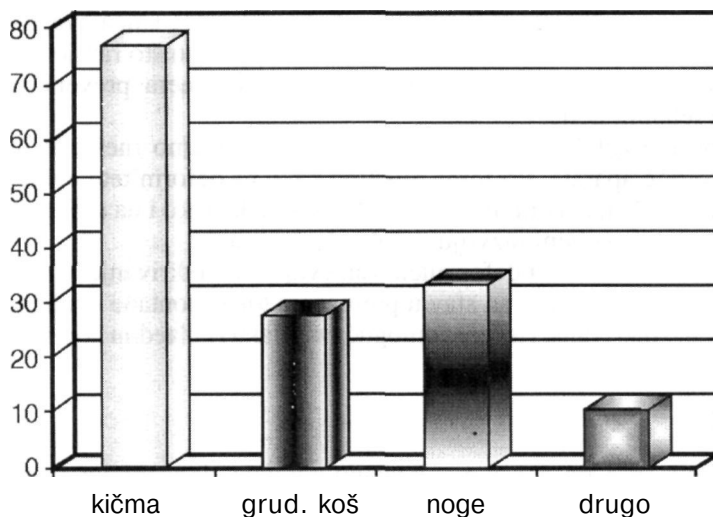
Redovni program sistematskih pregleda proširen je na sve razrede osnovne škole a u timskom radu pored pedijatra i pedijatrijske sestre učestvovala je i specijalista ortoped.

Pregledom su posmatrani i traženi deformiteti na grudnom košu, kičmenom stubu, vratu i ekstremitetima. Na osnovu kliničkog pregleda evidentirali smo sumnjive slučajeve koje smo kasnije upućivali na dopunske preglede i radiografiju.

Rezultati i diskusija

Područje našeg rada je Opština Bojnik koja ima 15.000 stanovnika. U dvema osnovnim školama u školskoj 2000/2001. godini upisano je ukupno 1.219 učenika, 604 dečaka i 615 devojčica. Sistematskim pregledom obuhvaćeno je 1.145 učenika ili 93,92% posmatrane populacije.

Na deformitete koštano-zglobnog sistema kliničkim pregledom posumnjalo se kod 148 učenika ili u 12,9% slučajeva. Klinički sumnjivih (KIS) bilo je: 1) sa deformitetima kičme 77 ili 6,7%; 2) sa deformitetima grudnog koša 28 ili 2,44%; 3) sa deformitetima na donjim ekstremitetima 33 ili 2,88%; 4) drugi deformiteti uočeni su kod 10 učenika ili 0,87% (dijagram 1).

Dijagram 1

1) Kod KIS na deformitete kičme od 77 pozivu za rendgensko snimanje odazvalo se 58 ili 75% KIS. Nakon rendgen dijagnostike utvrđeni su sledeći nalazi: skoliozu je imalo 8 ili 0,69% posmatrane populacije; kifoza 9 ili 0,79%; lose držanje 41 ili 3,58% (tabela 1).

Tabela 1

nalaz	m	ž	I - IV	V - VIII	Ukupno
skolioza	3	5	5	3	8
kifoza	6	3	7	2	9
lose držanje	14	27	21	20	41
ukupno	23	35	33	25	58

2) Deformitete grudnog koša imalo je 28 učenika i to:

- Pectus excavatus 15
- Pectus infundibularis 13

3) Deformitete na donjim ekstremitetima, kojih je bilo 33 (bez deformiteta stopala), svrstali smo u:

- Genus valgus 5
- Genus varus 6
- Crura valga 11
- Crura vara 11

4) Kod 10 učenika uočeni su sledeći deformiteti:

- Torticollis (hemivertebrata) 1 2
- Luxatio coxae cong. 4
- Lordosis thoracalis 2
- Subluxatio art. humero-scapularis congenitalis bil. 1
- Aplasia digiti IV pedis bil. 1

Istovremeno, pregledom stopala utvrdili smo pojavu ravnog stopala kod 296 učenika ili u 25,85% slučajeva.

U celokupnoj populaciji kod 425 učenika ili u 37,11% slučajeva je uočen neki od koštano-zglobnih deformiteta.

Zaključak

Pojava deformiteta na koštano-zglobnom sistemu kod školske dece stalni je pratilac sistematskih pregleda.

Cilj istraživanja je rano otkrivanje, kao i mogućnost rane prevencije i lečenja.

U ispitivanoj populaciji od 1.219 učenika pregledano je 1.145, što čini obuhvat od 93,92%. Kod 425 ili u 37,11% utvrđen je neki od deformiteta. Najčešći su bili deformiteti stopala tipa Pedes plana kod 296 učenika. Ostali deformiteti uočeni su kod 148 učenika ili u 12,9%.

Imajući u vidu veliki medicinski, socijalni i ekonomski značaj ranog otkrivanja i lečenja koštano-zglobnih deformiteta, našim istraživanjem smo dokazali efikasnost i značaj sistematskih pregleda koje treba afirmisati kroz programe rada zdravstvenih ustanova.

Lečenje uznepredovalih deformiteta teško je, skupo i često nezadovoljavajuće. Iz tih razloga smatramo da su kvalitetni sistematski pregledi neophodnost u radu pedijatra u školskom dispanzeru. Time zdravstveni radnici daju veliki doprinos poboljšanju i unapređenju zdravlja mlade populacije.

Literatura

- Bingld.A. C.* (1972). Congenital Kyphosis. *J. Bone Joint Surg.*, 35,579 - 583.
- Brooks, HH.L., Azen, S. P., Crberg E., Brooks, R. and Chan,L.* (1972). Scoliosis: a'prospektive studi. *J. B. J. S.*, 57, 968 - 972.
- Dutaris, E. K., Apostoolopoulos P., Zorcaloulos V. and PetousidN.* (1983). Screening for scoliosis in school children in Athena. *Scoliosis and kyphosis.* Dubrovnik.
- James, J.LP.* (1985). Kyphoscoliosis, *J. Bone Joint Surg.*, 414 - 426.
- Kamnar,J.,Ristic, V. andVeterovski.K.* (1983). School screening Scoliosis 1-st European congress on scoliosis and kyphosis. Dubrovnik.
- Ruszkowski,* (1970). *Ortopedija.* Medicinska naklada. Zagreb.

LES DEFORMITES ARTICULO-OSSEUSES CHEZ LES ELEVES DES ECOLES PRIMAIRES DANS LA COMMUNE DE BOJNIK

Vukadin RISTIĆ, Vukota MARKOVIĆ et Milomir LJUBIĆ

Foyer de la sante de Bojnik

Les auteurs exposent les resultats des examens des deformites articulo-osseuses chez les eleves des ecoles primaires dans la commune de Bojnik. Par l'examen systematique on a constate: deformites sur la colonne vertebrale chez 5,06 pour cent, deformites sur le thorax chez 2,44 pour cent, deformites sur les extremités inferieurs chez 2,88 pour cent et sur les pieds chez 0,87 pour cent. Les resultats realises varient dans les limites des donnees de la litterature, tandis que il y en a hors des donnees litteraires.

Les mots cles: Deformites articulo-osseuses, frequence, enfants scolaires

BONE-ANGULAR DEFORMITIES IN ELEMENTARY SCHOOL CHILDREN IN THE MUNICIPALITY OF BOJNIK

Vukadin RISTIĆ, Vukota MARKOVIĆ and Milomir LJUBIĆ

Medical Center, Bojnik

The authors present the results of their examination of the bone-angular deformities in elementary school children in the Municipality of Bojnik. The systematic examination has shown the following: deformities in the spinal cord in 5,06% deformities in the rib cage in 2,44%, deformities in the lower extremities in 2,88%, foot deformities in 25,85% and all sorts of other deformities in 0,87%. The achieved results range within the limits of data given in the references while some of them exceed the given data.

Key words: Bone-angular deformities, frequency, schoolchildren

Autor: Prim, dr Vukadin Ristić, ortoped, Medicinski centar u Leskovcu; kućna adresa: Leskovac, Miloša Obilića 46.

(Rad je Uredništvo primilo 21. decembra 2001. godine)

NIFELAT® - retard

NIFELAT®

(nifedipin)
- tablete -

 ZDRAVLJE
LESKOVAC